Kompiuterinių darbo vietų ir licencijų klausimai

Klausimai

- 1. Kaip gauti pagalbą savo nutolusiame kompiuteryje per internetą?
  - Naudojant TeamViewer
  - Naudojant Microsoft Teams
- 2. Neatsidaro Excel dokumentai iš interneto
- 3. Kas gali užsakyti kompiuterių programas ir registruoti jų diegimus?
- 4. Ar gali Vilniaus universiteto studentai naudotis savo kompiuteriuose programas su universitetinėmis licencijomis?
- 5. Kodėl nepavyksta suaktyvinti programos per kms.vu.lt serverį?
- 6. Kaip kurti šifruotus archyvus?
- 7. Kaip šifruoti USB laikmenas Windows priemonėmis?
- 8. Kaip pasiekti tinklinį katalogą?
- 9. Kaip šifruoti pasirinktus katalogus?
- 10. Kaip šifruoti MS OFFICE dokumentą?

1. Kaip gauti pagalbą savo nutolusiame kompiuteryje per internetą?

- **Naudojant TeamViewer**

1. Parsisiųskite *TeamViewer Quick Support* klientą į savo kompiuterį iš šios nuorodos.
2. Paleidę išsaugotą programos failą pamatysite langą:

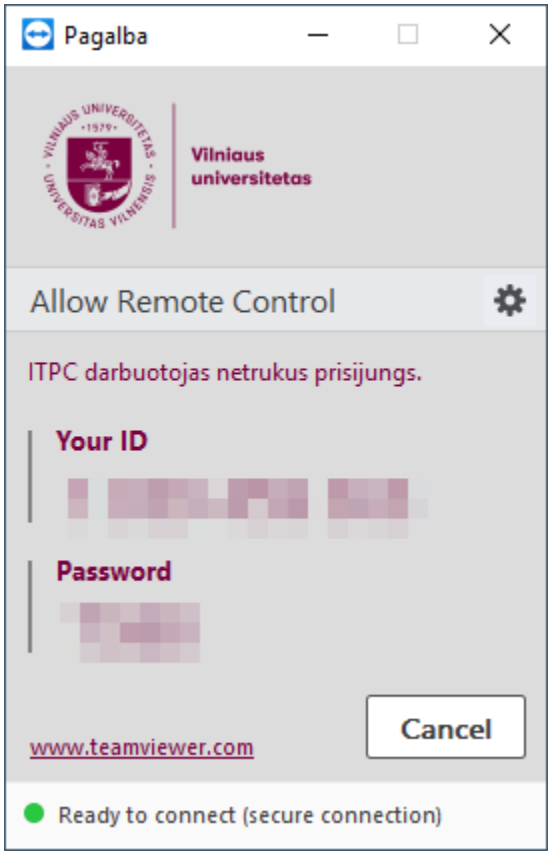

Iš jo administratoriui padiktuokite savo ID ir slaptažodį.

- **Naudojant Microsoft Teams**

Universitete naudojama pagrindinė universali komunikavimo platforma yra *Microsoft Teams*. Ja gali naudotis visi darbuotojai bei studentai, turintys prieigą prie VU Office 365 aplinkos.

Teams (kompiuteryje diegiama versija) leidžia transliuoti savo kompiuterio ekrano vaizdą bei pokalbio metu perimti/perduoti kompiuterio valdymą pašnekovui.

Kompiuterio valdymui naudokite *„Take control“* , *„Request control“* ir *„Release control“* mygtukus programoje aktyvaus pokalbio metu. Plačiau apie galimybes rasite čia.

2. Neatsidaro Excel dokumentai iš interneto

Problema

Excel neatidaro iš interneto arba VU IS parsiųstų .xls dokumentų.

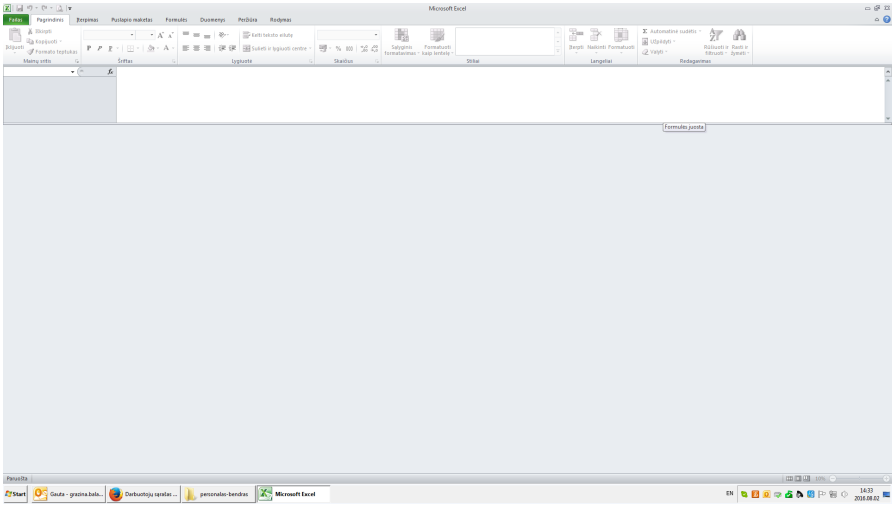

Tam yra dvi priežastys:

- Išsaugotas failas turi Protected atributą (Windows failų sistemos lygyje)

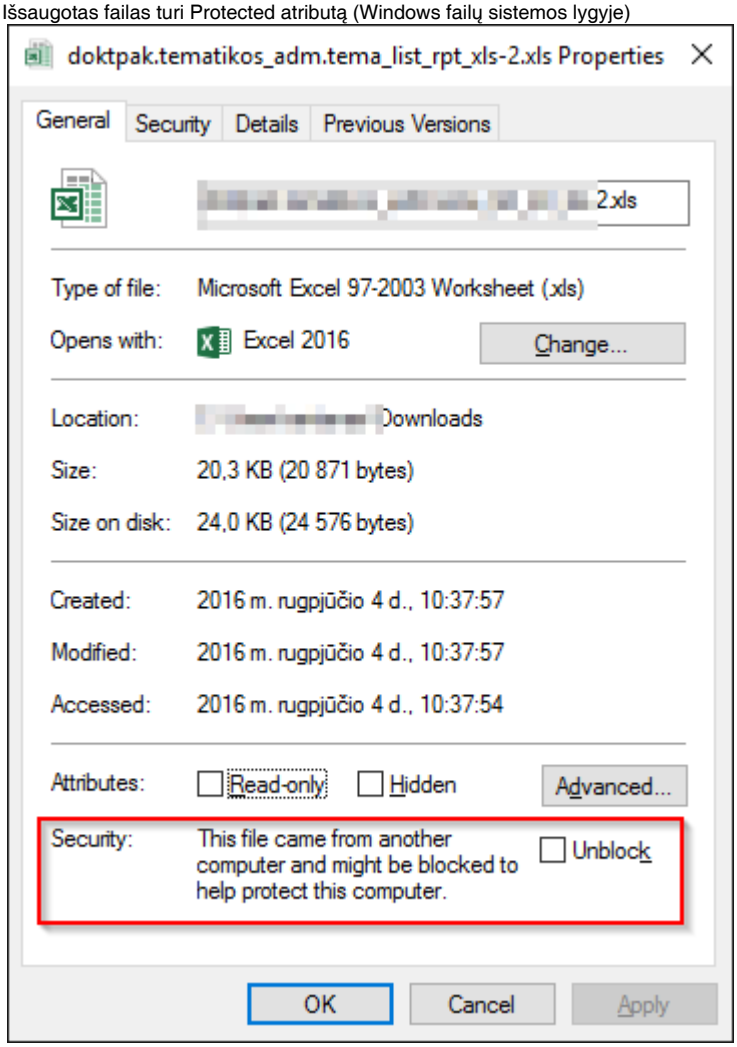

- Nesutampa plėtinys ir turinys (vietoje tikro xls pakišamas pervadintas html)

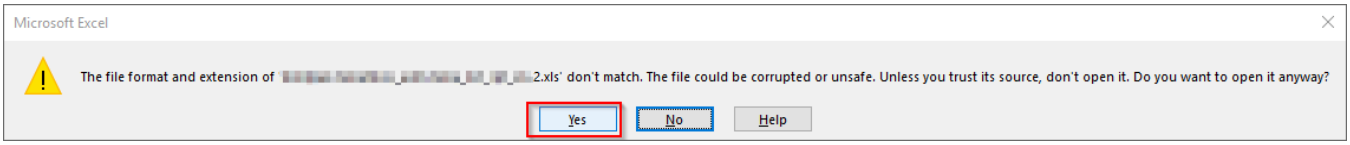

Šito Excel'iui yra ryškiai per daug ir jis atsisako rodyti failą.

Sprendimas

1. Failo nustatymuose pasirinkti Unblock

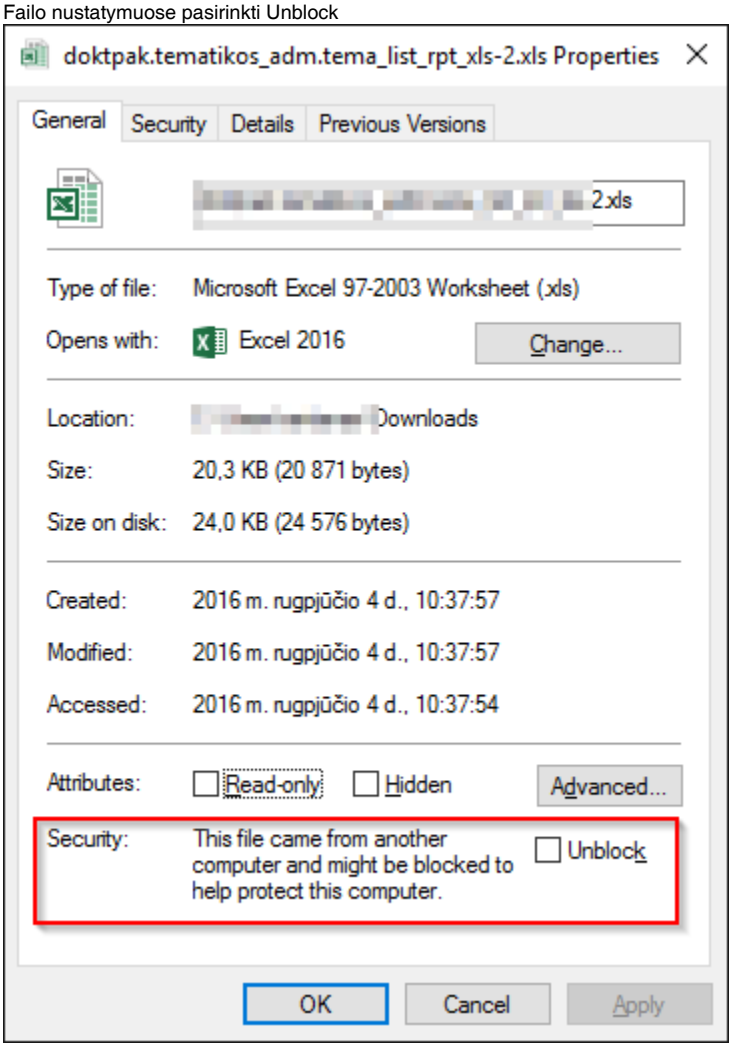

2. Išjungti failų tikrinimą ir Protected view

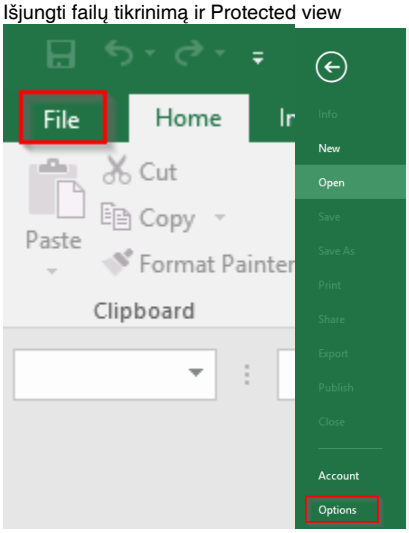

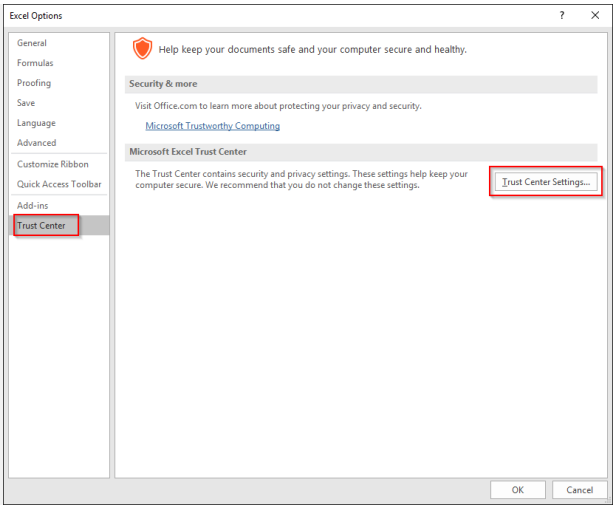

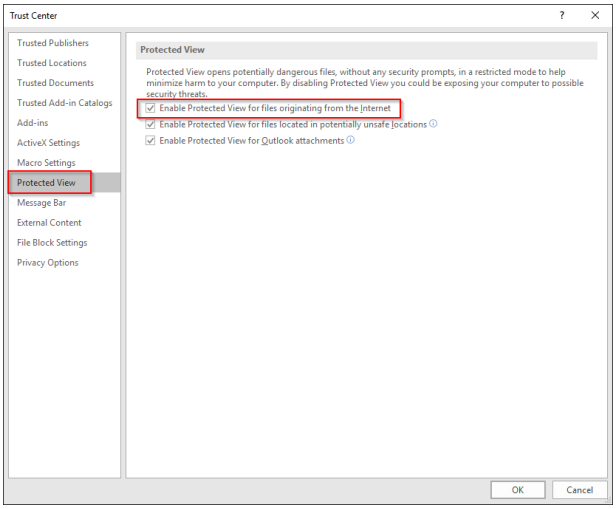

3. Exportuoti iš sistemos teisingą formatą

Galima kombinuoti 1 ir 2 būdus, bet tai nėra ideali praktika. Naudotojas turi elgtis sąmoningai, nes sumažėja apsaugų nuo neatsargumo.

3. Kas gali užsakyti kompiuterių programas ir registruoti jų diegimus?

Kompiuterių programas užsakyti ir jas registruoti gali kamieninio padalinio vadovo paskirtas padalinio licencijų administratorius. Užsakymus prašome pateikti per pagalbos portalą adresu pagalba.vu.lt .

4. Ar gali Vilniaus universiteto studentai naudotis savo kompiuteriuose programas su universitetinėmis licencijomis?

Šiuo metu kompiuterių programas su universitetinėmis licencijomis (tame tarpe ir Windows) turi teisę naudotis tik universiteto darbuotojai.

5. Kodėl nepavyksta suaktyvinti programos per kms.vu.lt serverį?

- MS programas per KMS serverį galima aktyvuoti tik esant VU kompiuterių tinkle. Patikrinkite www.tinklas.vu.lt/ip , ar esate VU kompiuterių tinkle;
- Esant ne VU kompiuterių tinkle (pvz. iš namų) ar iš „*eduroam*“ belaidžio tinklo, galima aktyvuoti prisijungus per VU VPN;
- Prieš atlikdami aktyvavimo procedūrą patikrinkite, ar jūsų kompiuteryje teisingai nustatyta data, laikas ir laiko juosta (time zone);
- Komandos turi būti vykdomos sistemos administratoriaus teisėmis;
- Patikrinkite, ar kompiuterio neblokuoja ugniasienė (ar galite prisijungti prie *kms.vu.lt* TCP 1688 prievado).

6. Kaip kurti šifruotus archyvus?

Paprasto šifruoto archyvo kūrimas

1. Pažymėkite norimus failus ir dešiniu pelės klavišu iškviestame meniu pasirinkite *7-Zip* programoje įtraukti juos į naują archyvą.

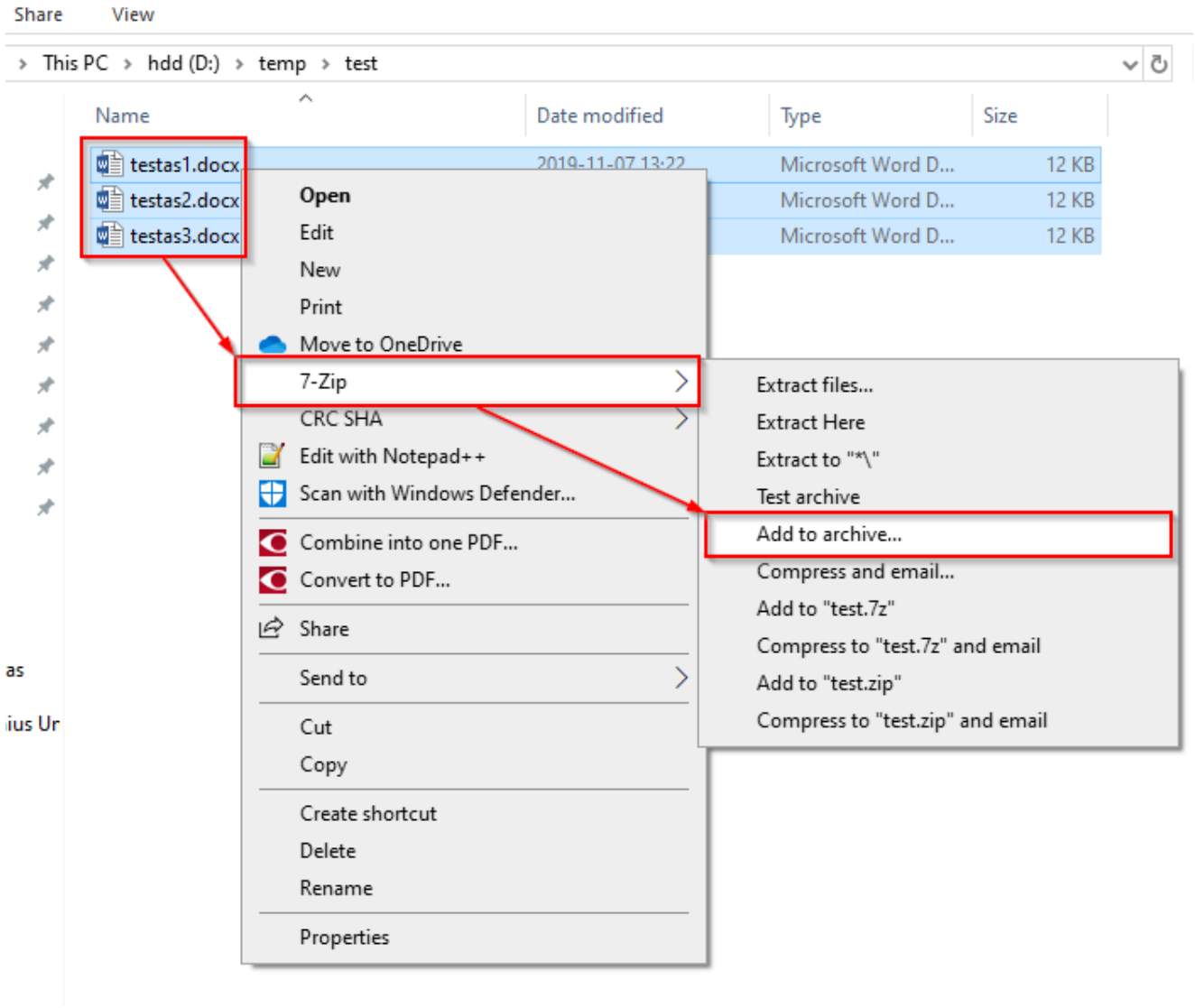

2. Nurodykite archyvo pavadinimą, suspaudimo parametrus ir suveskite slaptažodį.

Jei nėra ypatingų reikalavimų saugumui ir norite, kad gavėjas atidarytų archyvą Windows priemonėmis (nežinote, ar gavėjas turi 7-Zip), naudokite standartinius parametrus.

Pvz. Windows nepalaiko *LZMA* spaudimo algoritmo ir *AES-256* šifravimo (*Encryption*) metodo.

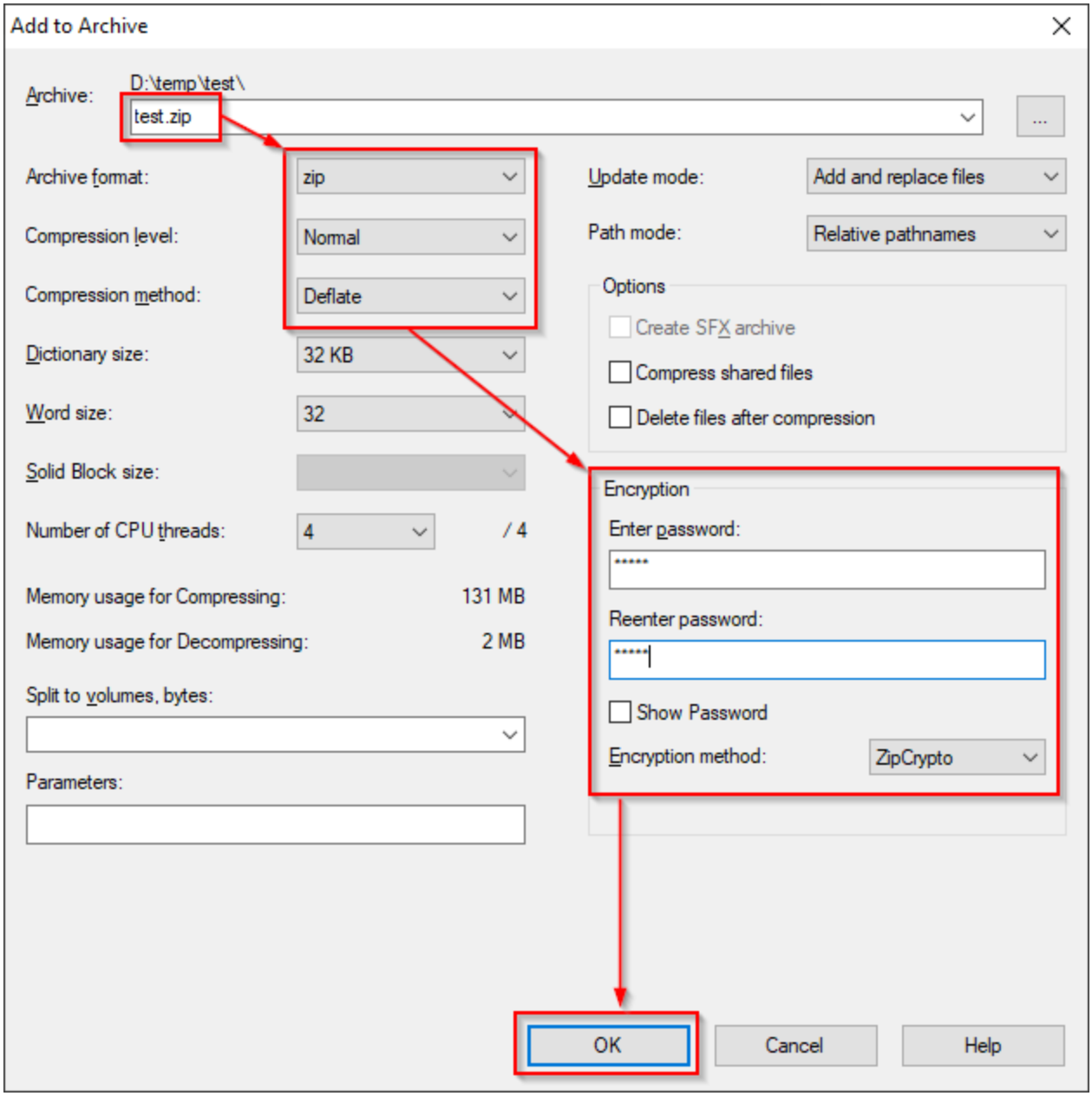

3. Sukurtą archyvą rasite failų sąraše. Patikrinkite, ar atsidaro.

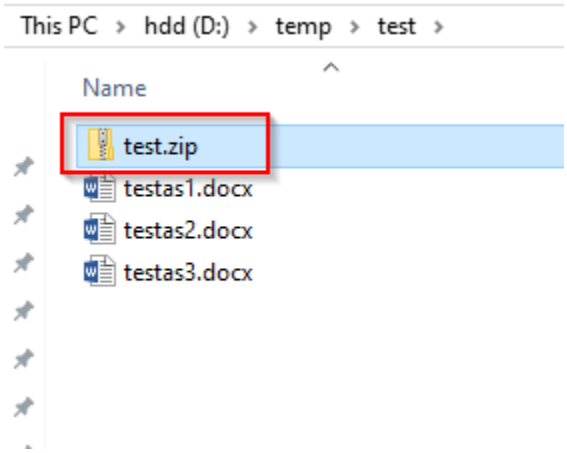

7. Kaip šifruoti USB laikmenas Windows priemonėmis?

Pavyzdyje naudosime standartinę *Windows* duomenų šifravimo programą *BitLocker* su paprastu slaptažodžio variantu.

I. Šifruoto disko sukūrimas

Prieš šifruojant, duomenis iš USB laikmenos dėl viso pikto reikėtų nusikopijuoti į atsarginį katalogą.

Papildomai galite pilnai suformatuoti USB laikmeną (vietoje Quick format). Tai neleis atstatyti ištrintų failų.

1. Pasirinkite norimą šifruoti duomenų laikmeną ir dešiniu pelės klavišu iškviestame meniu pasirinkite *Turn on BitLocker*.

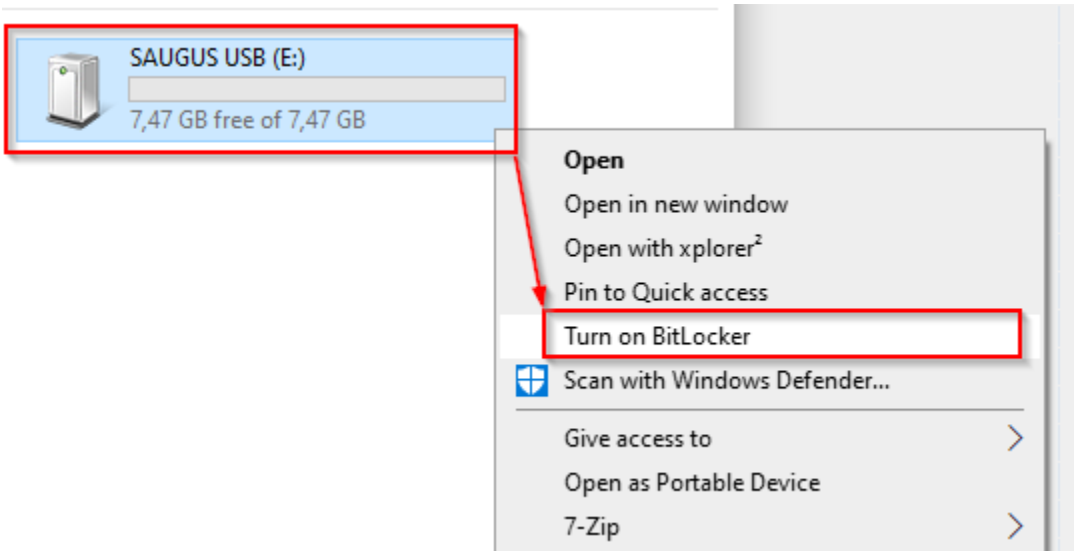

2. Pasirinkite laikmenos atidarymą slaptažodžiu ir tęskite.

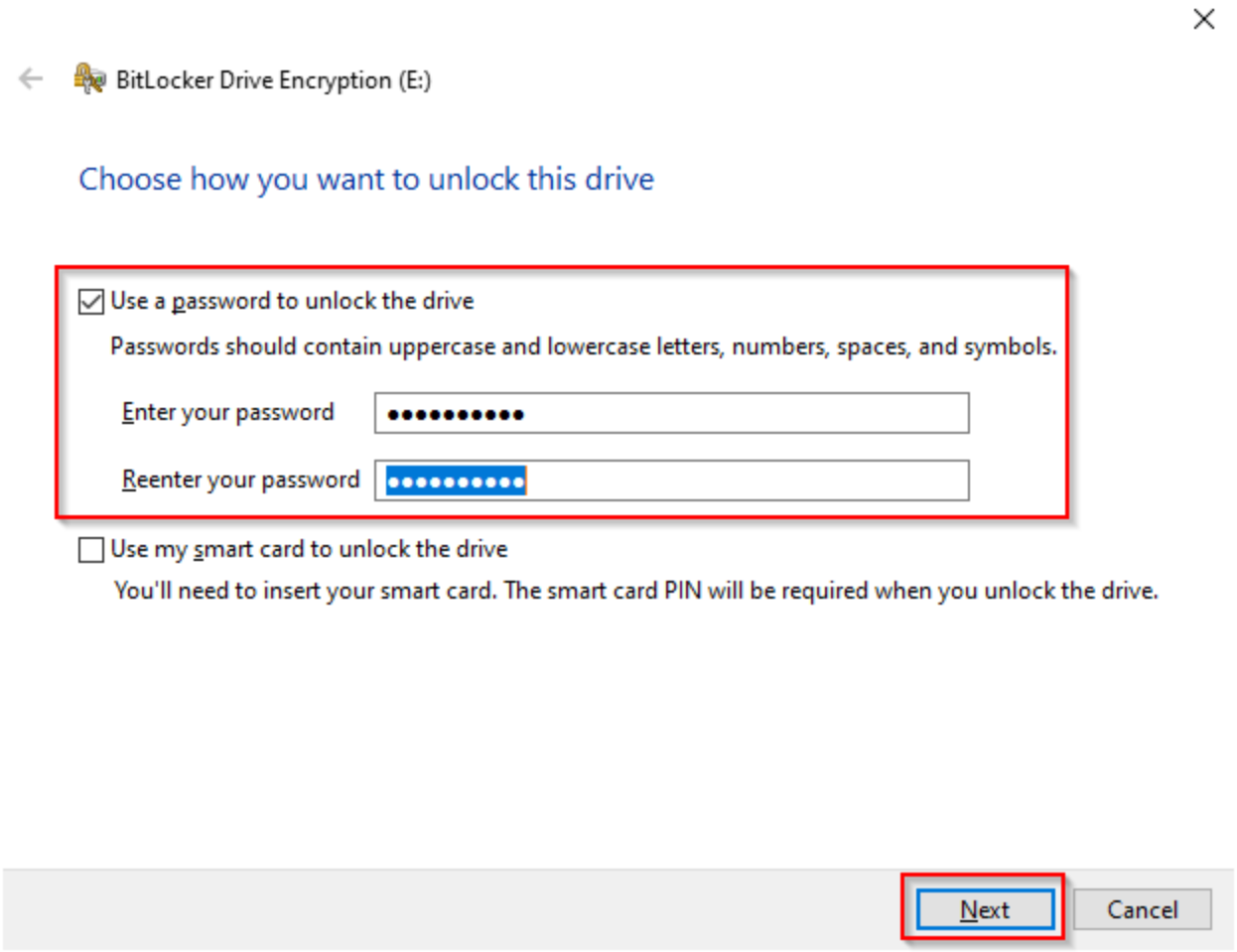

3. Sistema pasiūlys sukurti atsarginį raktą, kuris padės, jei užmiršite slaptažodį.

Pametus abu įeiti į diską negalėsite.

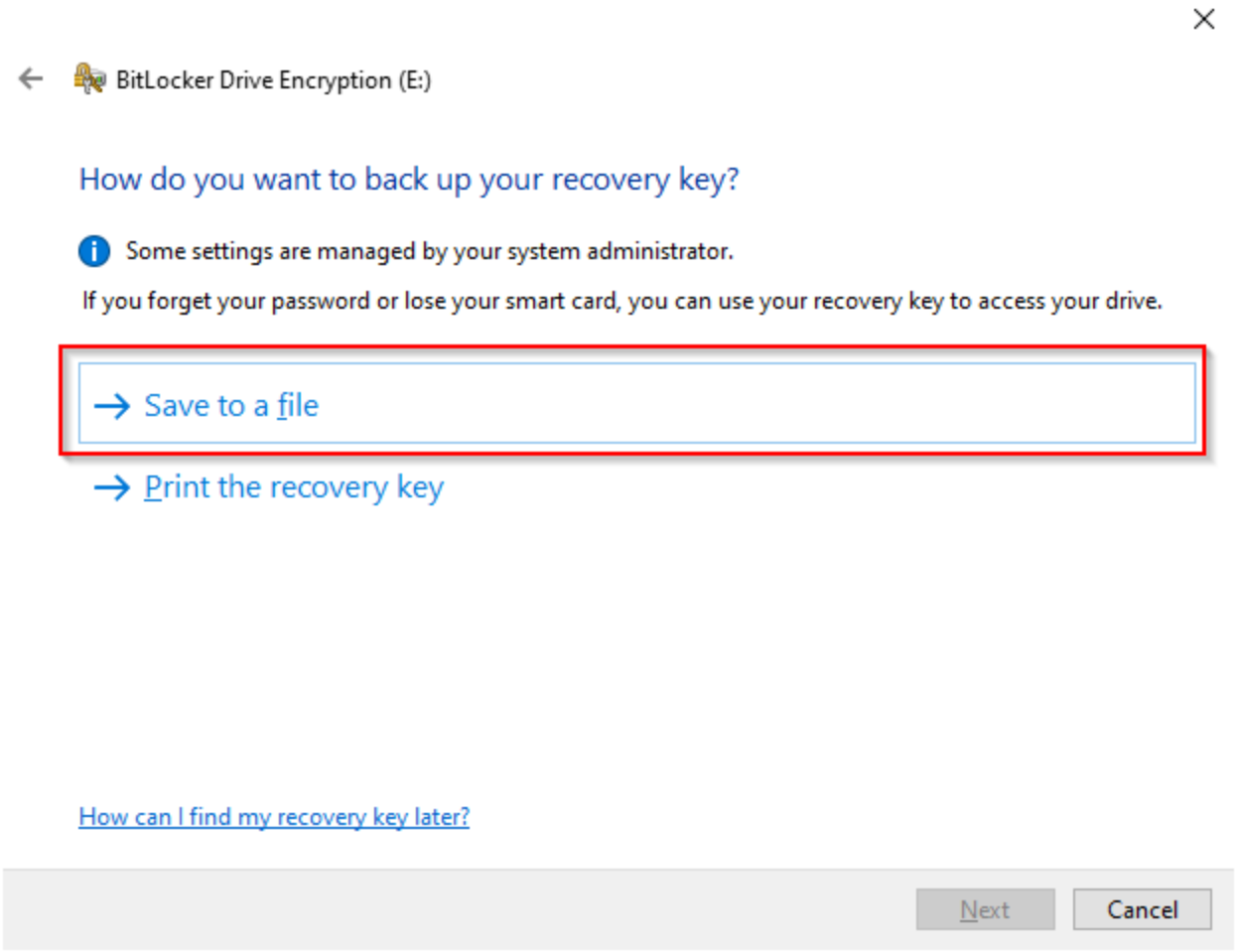

4. Išsaugokite raktinį failą **saugioje** vietoje.

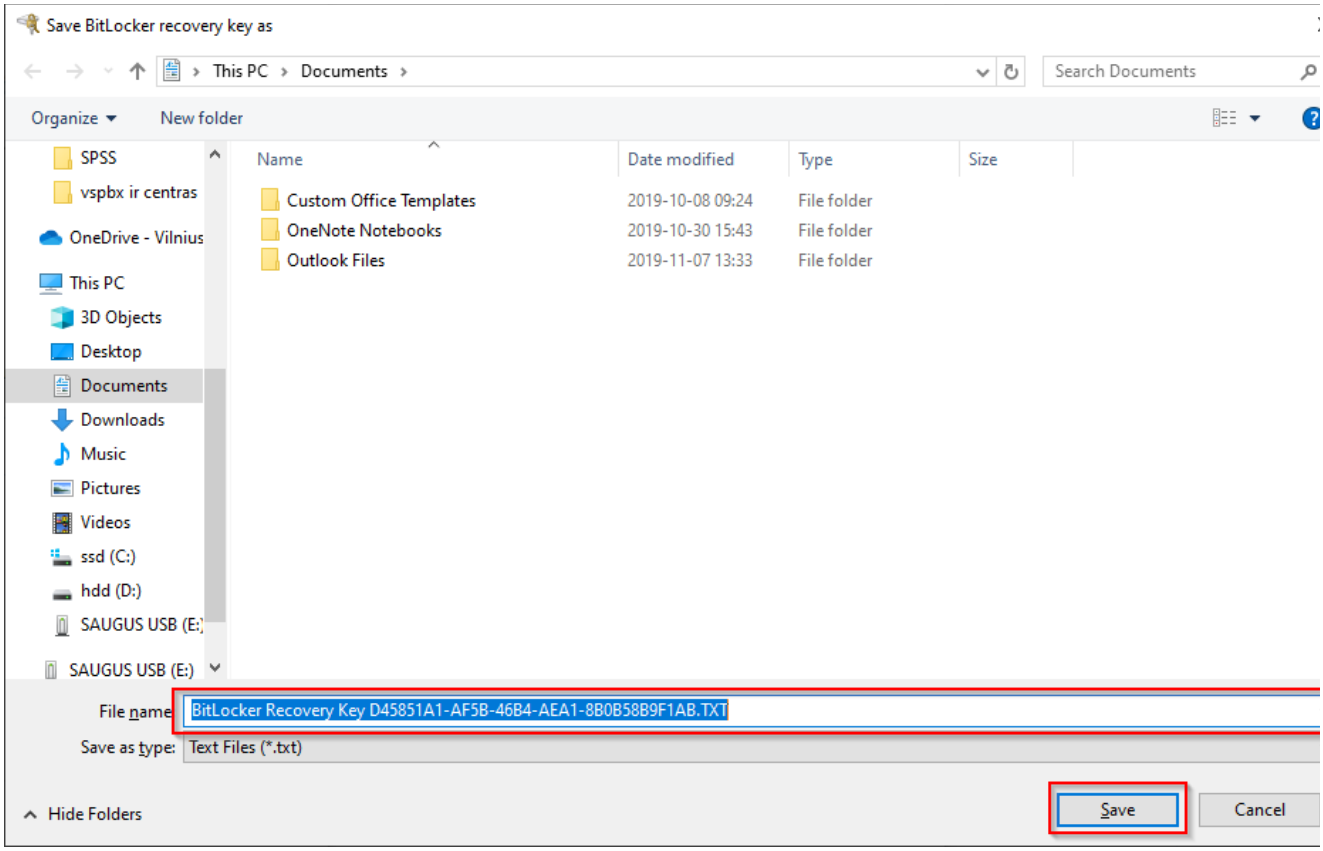

5. Jei diskas naujai suformatuotas ir tuščias, užteks šifruoti tik duomenis.

Pilnas disko šifravimas užtruks ilgiau, bet yra saugesnis, jeigu anksčiau jame buvo laikomi duomenys ir jis nebuvo pilnai iš naujo suformatuotas.

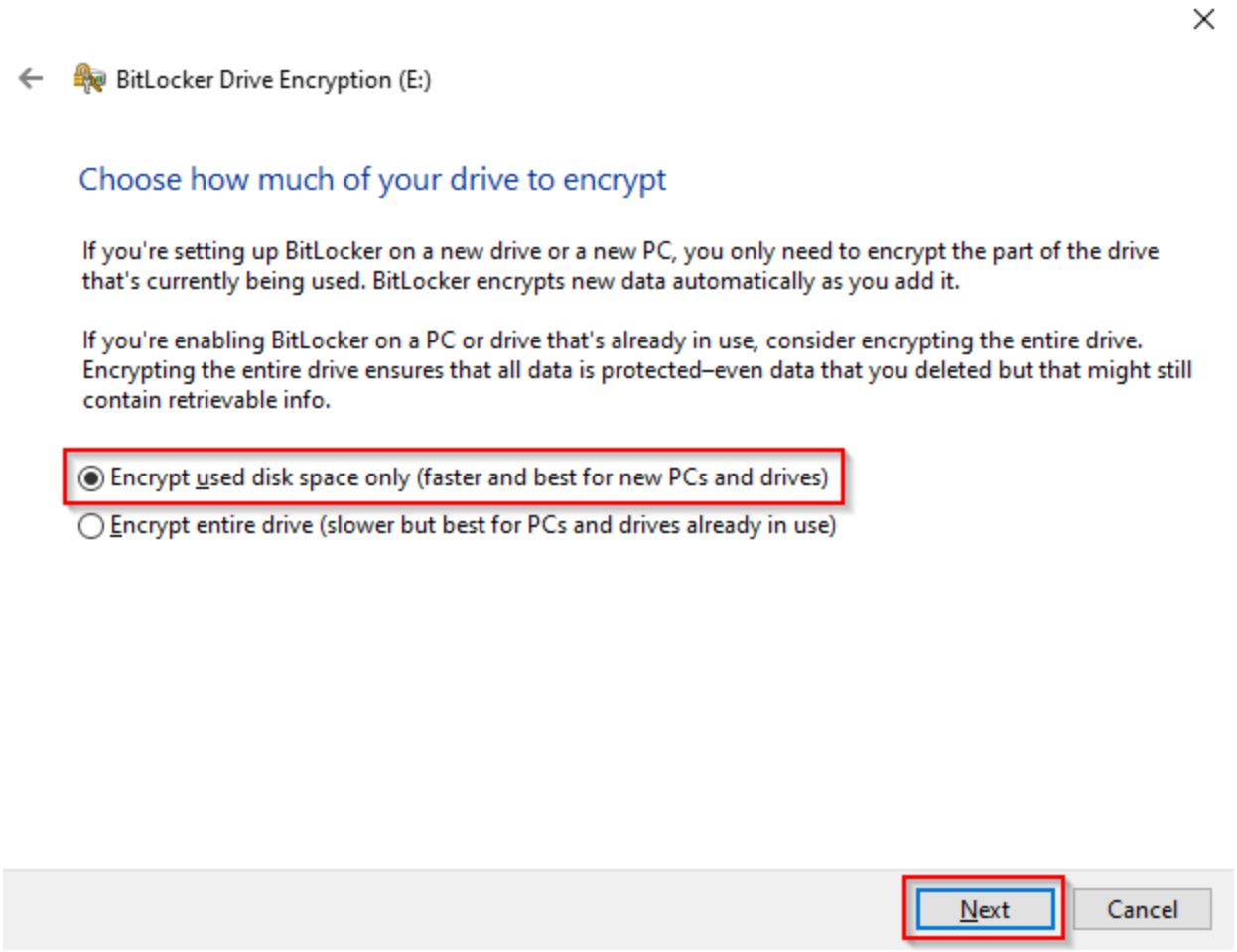

6. Išorinei USB laikmenai pasirinkite *Compatible mode*.

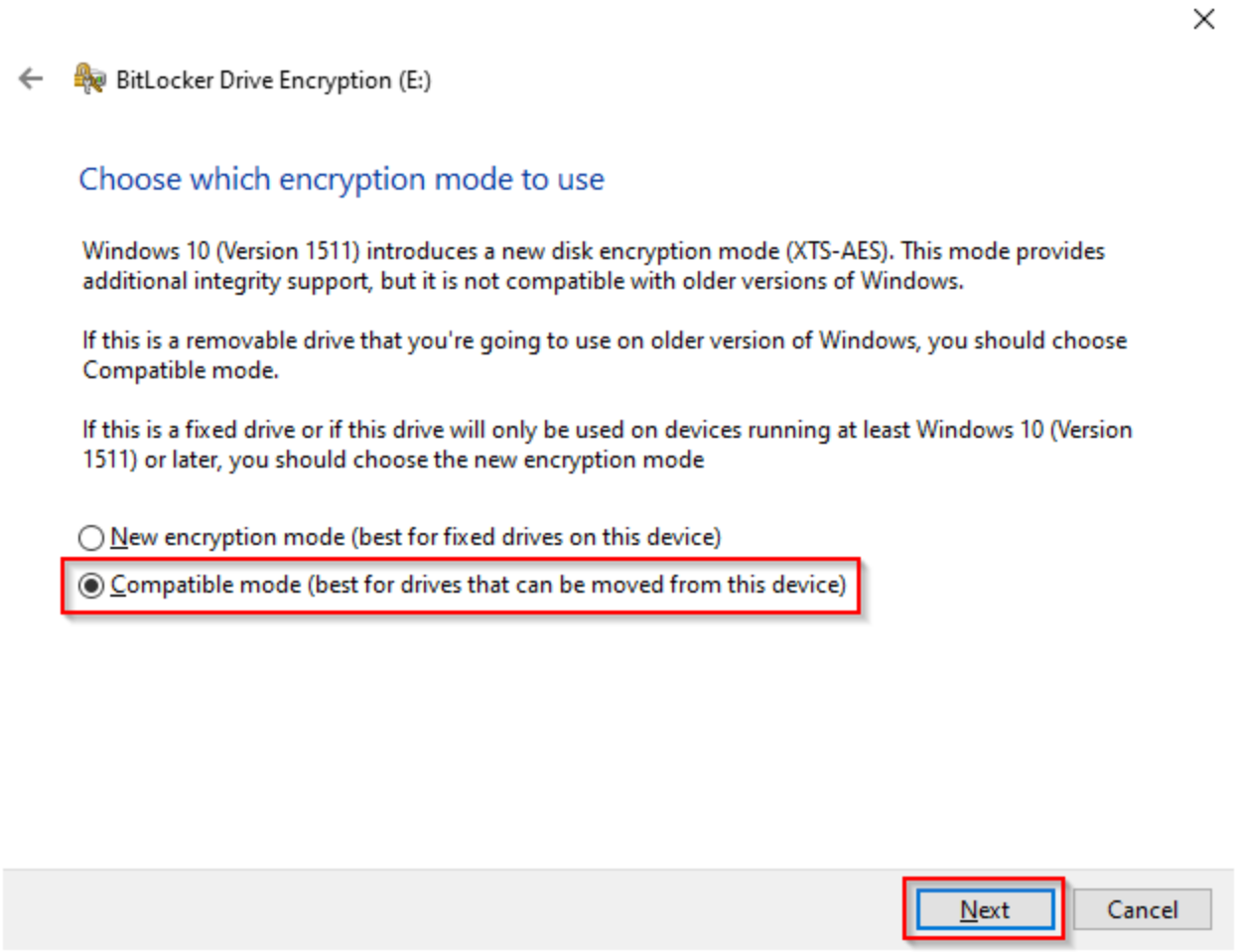

7. Pradėkite šifravimą.

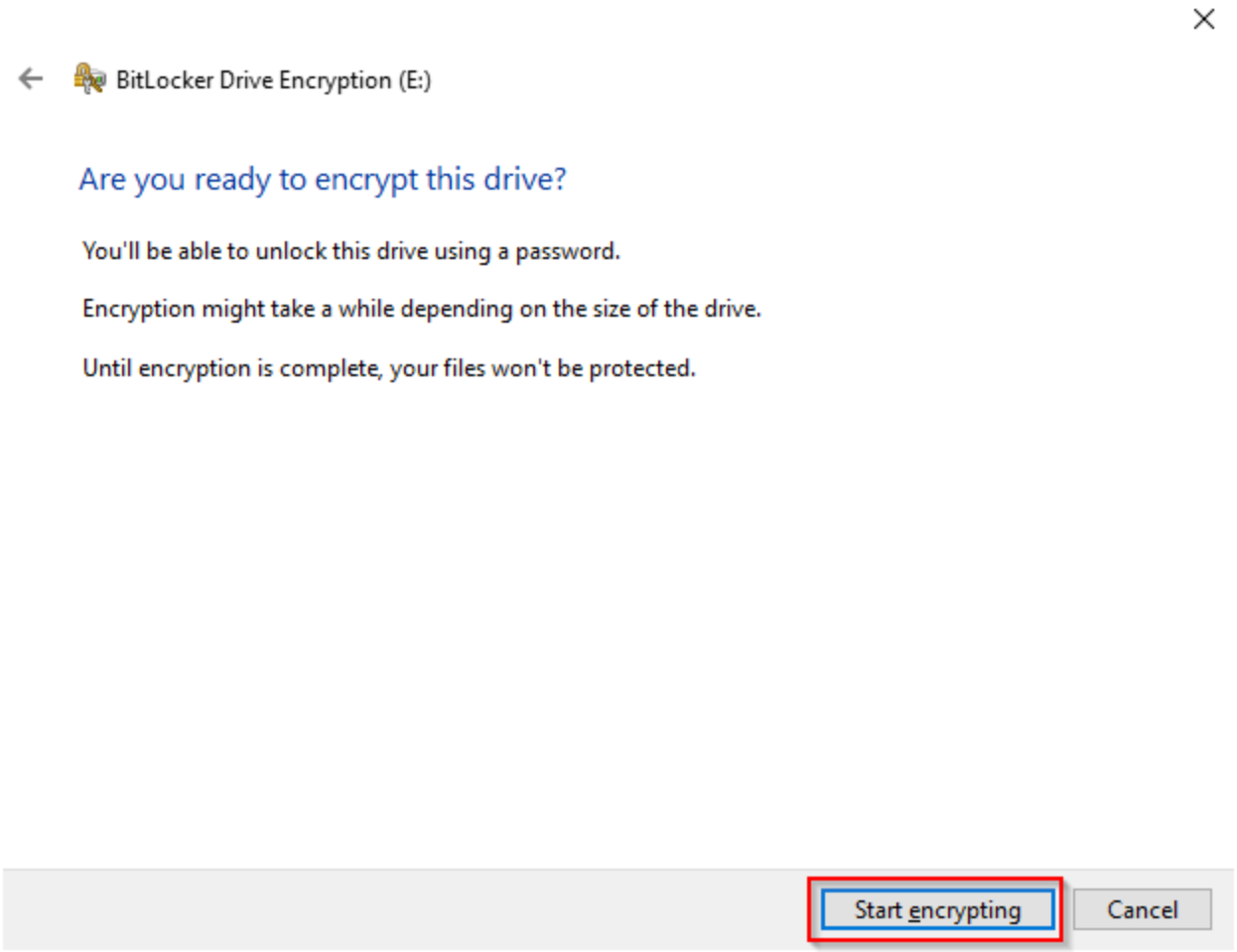

8. Palaukite kol šifruojamas diskas.

9. Po sėkmingo šifravimo uždarykite pranešimo langą.

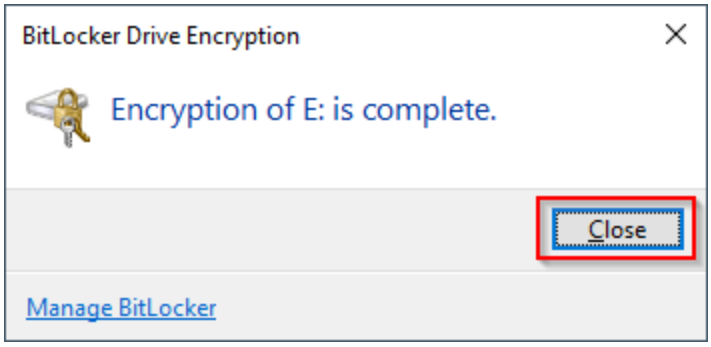

Galite išimti USB laikmeną iš kompiuterio.

II. Šifruoto disko naudojimas

10. Pajungus USB atmintinę matysite ją su spynele. Atidarykite ją.

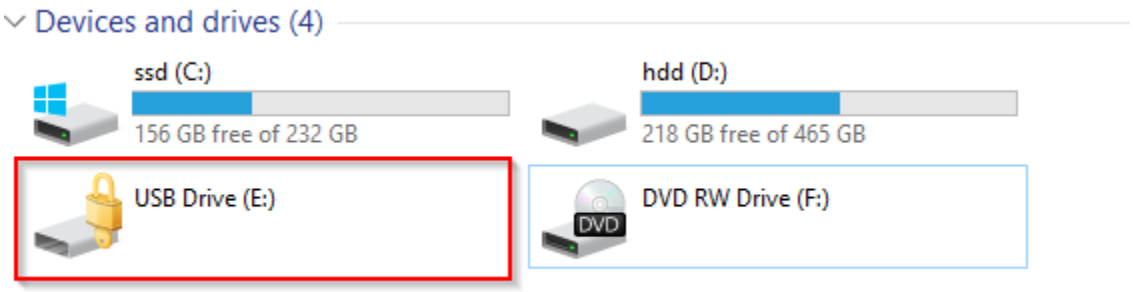

11. Sistema paprašys suvesti slaptažodį ir atrakinti laikmeną. Toliau su ja galite dirbti kaip su įprasta USB atmintine.

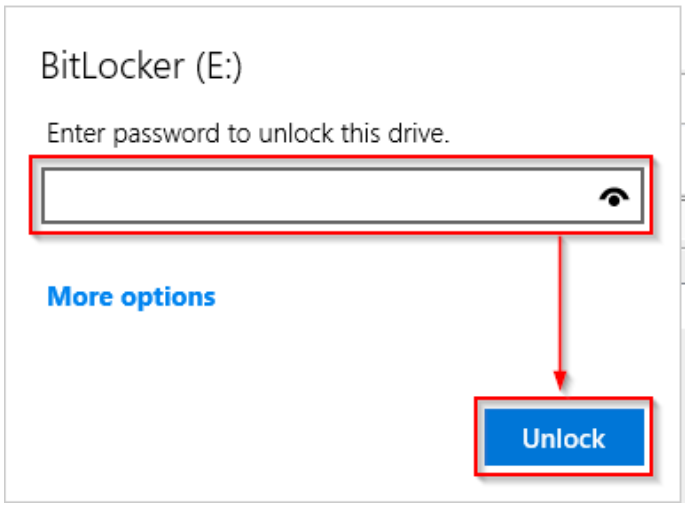

- BitLocker šifravimas veiks tik su Windows Pro, Education ir pan. versijomis, o Home - ne (plačiau).
- Su Linux ir macOS šis būdas nėra suderinamas;
- BitLocker netinka atskirų katalogų šifravimui.

8. Kaip pasiekti tinklinį katalogą?

Tinklinis katalogas pasiekiamas tik iš VU vidinio tinklo arba prisijungus per VU VPN.

Pasiekti galima dviem būdais:

1. Tinklinį katalogą galima pasiekti failų naršyklės adreso laukelyje įrašant reikalingą tinklinio katalogo adresą.
"Start" juostoje pasirinkti failų naršyklės ikonėlę

arba dešiniu klavišu spragtelėti "Start" mygtuką ir pasirinkti "File Explorer".

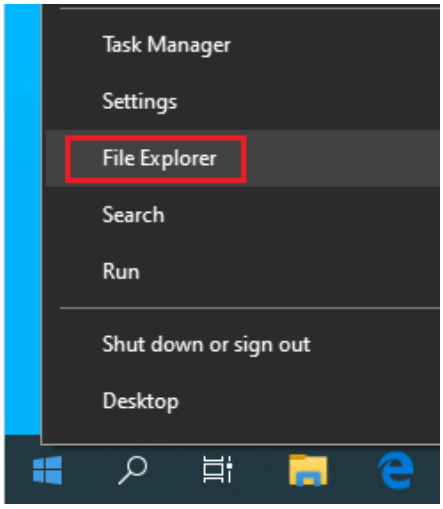

Atsivėrusio lango adreso juostoje įrašyti reikiamo pasiekti tinklinio katalogo adresą.

Prisijungiant prie tinklinio katalogo reikėtų naudoti eID su prefiksų "activedir\".

Pvz.: jeigu naudotojo eID yra "123456789", tuomet prisijungimo vardas jungiantis prie tinklinio katalogo atrodytų taip "activedir\123456789".

Jungiantis kitą kartą, veiksmus reiks pakartoti.

2. Tinklinį katalogą galima pasiekti susikurto šaukino ("Shortcut") pagalba.

Dešiniu pelės klavišu spragtelėti tuščioje darbalaukio vietoje.

Atsiradusiame meniu pasirinkti punktą „New“ -> „Shortcut“.

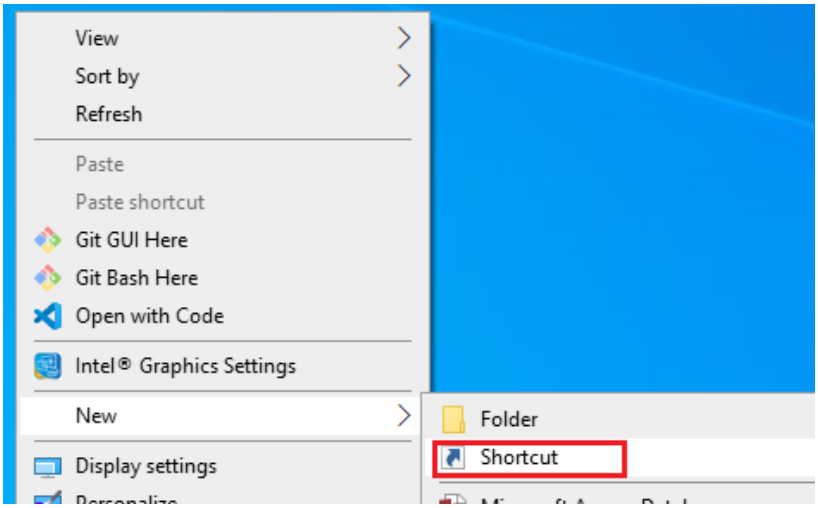

Atsivėrusiame lange įvesti reikiamo pasiekti tinklinio katalogo adresą ir spausti "Next".

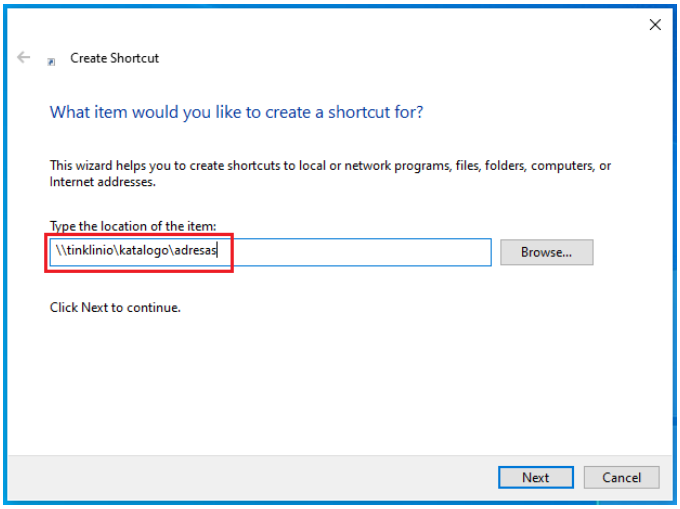

Sekančiame lange įrašyti pageidaujamą šaukinio pavadinimą bei spausti „Finish“.

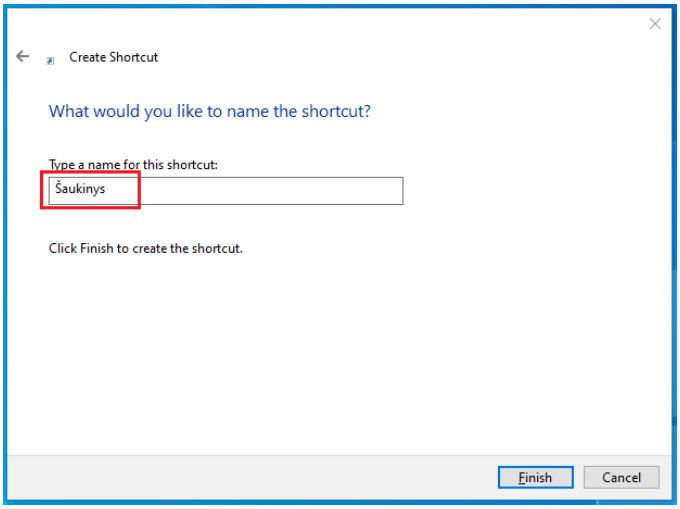

Prisijungiant prie tinklinio katalogo reikėtų naudoti eID su prefiksų "activedir\".

Pvz.: jeigu naudotojo eID yra "123456789", tuomet prisijungimo vardas jungiantis prie tinklinio katalogo atrodytų taip "activedir\123456789".

9. Kaip šifruoti pasirinktus katalogus?

Suraskite failą ar aplanką, kurį norite užšifruoti, dešiniuoju pelės mygtuku spustelėkite jį ir pasirinkite **Properties**. Tada pasirinkite **Advanced.**

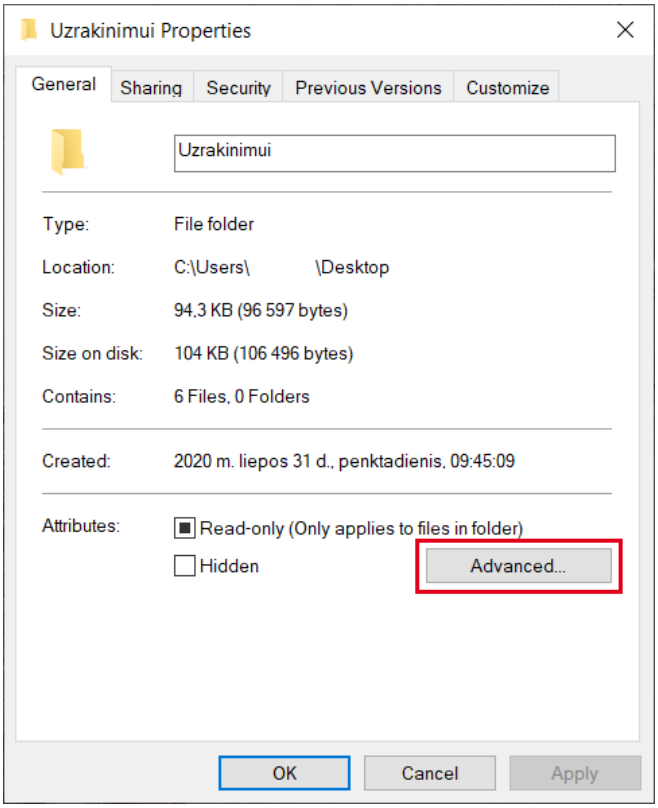

Pažymėkite langelį: **Encrypt Contents**, kad apsaugotumėte duomenis. Spustelėkite **OK**, tada **Apply**.

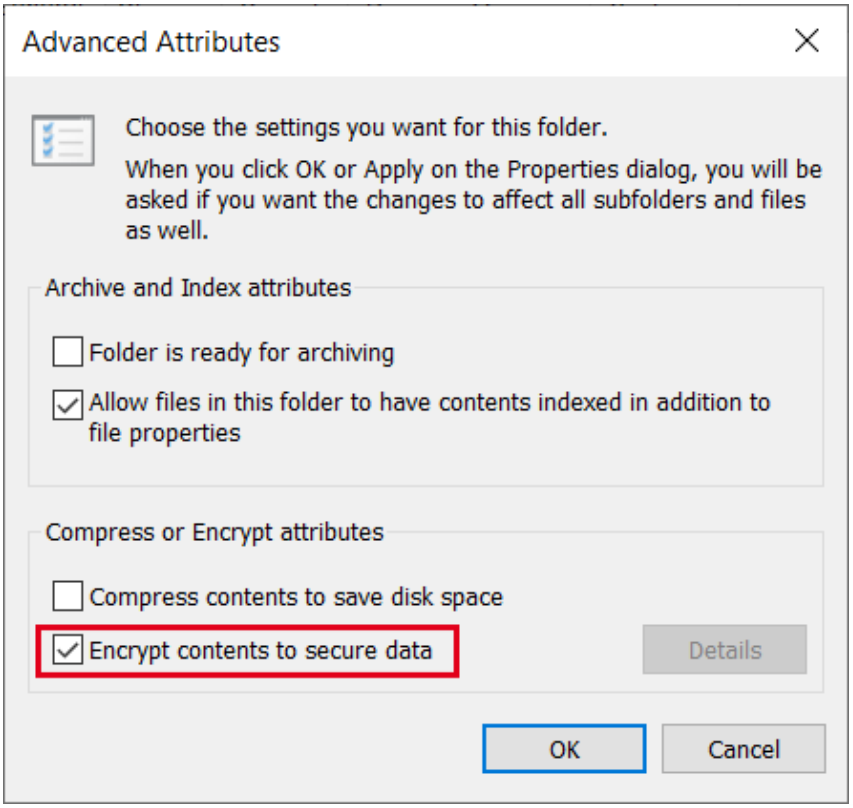

Jei šifruojate failą, jūsų paklaus, ar norite užšifruoti visą aplanką. Pasirinkite tinkamiausią variantą, tada spustelėkite **OK**.

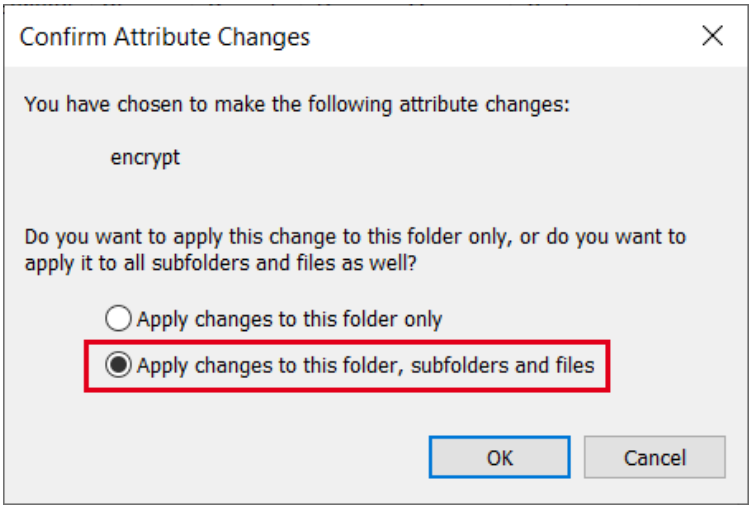

Norėdami pašalinti šifravimą iš failo ar aplanko, atlikite pirmuosius tris aukščiau esančio šifravimo proceso veiksmus ir panaikinkite žymėjimą: **Encrypt contents to secure data.**

10. Kaip šifruoti MS OFFICE dokumentą?

Pirmiausia atidarykite failą, kurį norite apsaugoti, tada pasirinkite **File**, kad atidarytumėte meniu **File**. Meniu **File** pasirinkite **Protect Document**, tada **Encrypt with Password**. Būsite paprašyti sukurti ir įvesti slaptažodį, kuris bus naudojamas jūsų dokumentui apsaugoti. Įveskite pasirinktą slaptažodį ir pasirinkite **OK** Tada būsite paraginti dar kartą įvesti slaptažodį, kad įsitikintumėte, jog jį įvedėte teisingai. Vėl suveskite slaptažodį ir pasirinkite OK, kad baigtumėte šifravimo procesą.

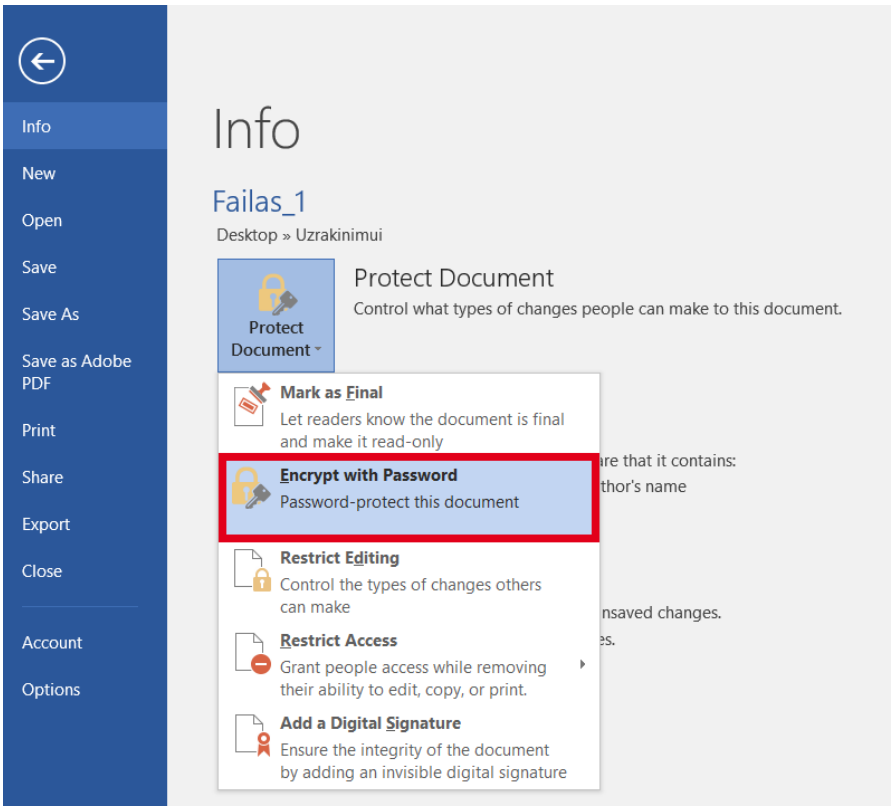

Įsitikinkite, kad slaptažodį laikote saugioje vietoje, nes be jo nebus įmanoma atidaryti savo dokumento.

Nuo šio momento kiekvieną kartą, kai norėsite pasiekti saugomą dokumentą, būsite paraginti naudoti slaptažodį, kad jį atrakintumėte. Baigę išsaugokite ir uždarykite dokumentą taip, kaip įprasta; reikės įvesti slaptažodį kiekvieną kartą, kai bandysite atidaryti dokumentą.

Jei reikės nuimti slaptažodį tiesiog atidarykite apsaugotą dokumentą ir atlikite tą patį slaptažodžio uždėjimo procesą, kaip aprašyta aukščiau, palikdami slaptažodžio lauką tuščią.